

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Emptione & Vend. Consilium CCCVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

fit velut causa & finalis ratio constitutionis; ut cessante causa prohibitionis, cesset prohibitio ipsa, l. 1. & ibi Bald. C. Si rector provin. & inducatur velut dispensatio contra prohibitionem, Bald. cons. 54. Statuto cavetur in fine vol. 2. Ita ut, cum hac ratione factum Rei in ambiguo sit, ex illius declaratione intelligi & accipi debeat, l. in ambiguo De reg. iur. factum esse pro sublevanda ipsius necessitate, ut permutata pecunia, literas cambij, quæ in Germaniam dirigantur, acquireret; utraq; pecunia, quam numeraturus & accepturus erat, Antwerpæ reliquæ. * Delicti enim nulla est præsumptio, l. Merito D. pro socio, ubi consilium, conatus, vel actus, de quo queritur, tam ad bonum, quam ad malum inclinare potest, And. Alciat. De præsumpt. reg. 3. cap. 1. vel in eo actu res versatur, quæ per se in genere illicita, & de genere prohibitorum non est; cum in penalibus causis benignius singula sint interpretanda, l. Factum §. fin. de regul. iur. † Sic itaque à reatu & pœna dictæ constitutionis exempto Reo principali, consequens est, ut & dictos fideiussores absolvendos esse dicamus: si quia fideiusserunt pro Reo non obligato, l. Fideiussor & obligati l. Fideiussor antequam de fideiuss. si quia causa fideiussionis ea est, ut absolute Reo necesse quoque sit fideiussores liberari: quia non cesserit dies, aut venerit, sed defecerit conditio fideiussionis; quia scilicet nullum contra Reum (secundum supra dicta) iudicatum esse potest; sed velut lite mortuâ fideiussoribus liberati censentur, l. 1. & 2. D. Iudicat. solvi, cum tantum iudicatum solvi promiserint. Quæ tamen conditio eveniente, non posset adhuc eadem esse ratio condemnationis fideiussorum, & ipsius Rei: eo quod limitata sit eorum fideiussio ad certam summam; quo casu non solet fideiussor ultra teneri, etiamsi Rei principalis maior sit obligatio, l. Fideiussoris §. pro Aurelio D. de fideiuss. Sed in hoc hærendum non esse putamus; quod Actor ipse huiusmodi obligationis diminutionem ultro confiteatur & admittat; & causam Rei in ea conditione esse demonstraverimus, ut nihil metuenda videatur ipsius condemnatio, sine qua ad fideiussores perveniri non poterit. Atque ita nobis de iure respondendum & iudicandum videtur.

De Emprione & Vend.

SUMMARIVM.

Venditiæ rei non traditiæ exceptio.

1. Venditor pro pretio agere nequit nisi rem venditam tradiderit.
2. Venditiæ rei traditio fit interdum per demonstrationem.
3. Precarium quomodo constituitur.
4. Possessio vacua est etiam in re alteri hypothecata.
5. Arresta moribus anno circumducuntur.
6. Arresta moribus resolvuntur in simplicem citationem.

CONSILIVM CCCVII.

ADVERSUS petitionem D. Maximiliani Dauchy Actoris petentis à M. Ludovico Wouters residuum pretij venditorum utensilium, obiicit idem Reus, quod maior pars ei tradita non sit; ideoque Actor residuum pretij petere non possit. † Nam ut emptor non soluto toto pretio rei venditiæ traditionem urgere non potest, l. Iulianus §. offerri D. de act. empti: ita nec venditor pretij solutionem exigere rebus venditis omnibus non traditis; ac proinde satis non sit, quod tam ex allegatione, quam ex confessione Actoris la prius in hac causa tam verbo quam scripto facta, atque item ex scedula continente specificationem rerum venditarum & quantitate pretij, quam Reus ipse exhibuit, constet de rebus, quæ venditiæ sunt, & de pretij certi conventioni, si non probetur quoque illarum traditio, quam probationem Actor facere tenetur, l. 2. D. De probat. Sed non ex bona fide est ea Rei siue exceptio, siue negatio. Nam in primis negatio Rei de non facta traditione, quamvis primo loco facta sit: indefinita & sic in effectu universalis est, quasi ex ips rebus nihil sit traditum; qui tamen pressus instante Actore postea respondit, non esse tradita quædam ex illis, specificando illa; per quam restrictam negationem inducitur aperta confessio de facta traditione aliarum, quæ specificando negata non sunt, c. Nome de præsumpt. Deinde quod eadem specificata, quæ Reus sibi tradita fuisse negat, convincitur ex suis proprijs allegationibus: † Verum quidem est Actorem Reo non tradidisse illa per translationem de manu ad manum; sed per demonstrationem & assignationem rerum in re præsentis: sic enim oculis & affectu fit traditio, & transfertur Rei venditiæ possessio, l. 1. §. si iusserim l. Quod meo §. si venditor D. de acquir. possess. Ita quod huiusmodi assignatio operetur actuale possessionem rei, quæ in conspectu seu præsentia est, Lud. Rom. cons. 48. In casu præmisso nu. 4. Guid. Papa cons. 71. pro decisione nu. 5. Confitetur autem Reus, quod tempore venditionis hæ res fuerint in domo Domicellæ Barbaræ Maelfier, in cuius domus quodam cubiculo Reus ex permissione dictæ Barbaræ gratis habitabat, & quod pars harum rerum tunc fuerit in eodem dicti Rei cubiculo, pars in ejusdem domus alijs locis, ita quod clarè appareat res in præsentia & aspectu tunc fuisse, nec translatione aut alia traditione aliqua opus fuisse: cum satis sit tempore venditionis rem quoquo modo apud emptorem esse, & quod venditor patiarur illam emptoris esse, §. Interdum Instit. De rer. divis. De quo dubium non est, si corporalis rei venditiæ apprehensio quoque sequatur; ut in proposito casu accidit: nam in eadem scedula aperte confitetur Reus, quod ipse his rebus omnibus uti potuit; & in præsentia uti potest, imò quod ipsæ utatur: ita ut inde in qua

manifeste constat non tantum de vera seu saltem per equipollentiam harum rerum traditione; sed etiam de vacua illarum possessione, in qua tunc scilicet nemo alius fuerit: quod ut requiritur, ita sufficit ad liberationem venditoris ab actione ex vendito, *l. 2. §. vacua De act. empt. l. Cum res C. De probat.* Nec in contrarium urget, quod Reus hanc facultatem utendi, ideoque etiam ipsum actuale usum harum rerum non Añori venditori, sed dictæ Domicellæ Barbaræ acceptum ferat, quasi precario hunc usum ab illa acceperit. Nam de precario huiusmodi non constat; prout etiam (quia in facto consistit) non presumitur. † Ve enim precarium probetur, necesse est hoc probari, quod ipse Reus preces adhibuerit, & precibus ut sibi possidere liceat impetraverit, *l. 2. D. de precario*; quorum neutrum est in hac causa probatum; & si aliquo modo de eo constaret, nihil in hac re ad subterfugendam reliqui pretij solutionem prodesset. Nam per dictam assignationem Rei in re præfenti Reus in momento venditionis effectus erat dominus harum rerum, quas eo tempore precario rogando à dicta Barbara nihil acturus fuisset. Et si enim precario rogasset, precario tamen non habuisset vel possideret: quia rei suæ precarium non est, *l. In rebus post princ. De precar. l. Neque pignus de reg. iur.* Et si Reus id verò fecisset, dolo malefactum fuisset in fraudem Añoris, ad intervertendum possessionem semel ab actore acquisitam, & ad mutandum sibi causam possessionis: cum regula juris sit, neminem sibi posse mutare causam possidendi, *l. Cum nemo C. De acq. possess.* Nec sanè dubium est, quin Reus ad hoc commentum precarij tunc confugerit, cum consilium inisset hinc migrandi (utrum inisse satis constat ex actis huius causæ) in qua migratione lignea utensilia, ut vilioris pretij & maioris ponderis, transferre consuevit non erat; quæ sola sunt, quæ Reus sibi tradita non esse allegat; de reliquis, quæ pretiosiora sunt & facilius transvahi possunt, nullâ querelâ, nec defectu traditionis illarum proposito: ut manifestum sit, Reum non bonâ fide in hac re versari. Quod evidentius percipitur ex eo, quod dicat Domicellam Barbaram facultatem utendi his rebus Reo permisisse salvo jure suo: quod evidens indicium est, precarium nullum fuisse, sed simplicem possessionis relaxationem; cum protestatione, quod jus crediti salvum sit. † Iam verò nec jus crediti, imò nec jus conventi pignoris impedimento est, quo minus emptor rei emptæ vel hypothecata possessionem, & per hanc dominium acquirat; licet res cum sua causa, hoc est, cum onere hypothecæ transeat: quod onus non facit, quò minus rei vacua possessio tradita dici possit, *l. Si convenerit §. si fundum De pignor. act. l. Si debitor C. de distract. pign.* Cum aliqui de aliquo jure pignoris vel hypothecæ, vel jure retentionis dictæ Domicellæ Barbaræ ad has res non constet, imò non proponatur, præterquam quod Reus dicat eas ex parte dictæ Domicellæ Barbaræ pro debito arrebatas esse, & ob arrestum Reum sequi non posse. Quod ipsum quoque verum non esse constat ex notolâ relationis Executoris, quæ

Consil. Wamel. Tom II.

de utensilibus aliquibus arrebatis nullam omnino mentionem facit, sed dumtaxat de arrebatis pecunijs prædicti Añoris existentibus sub Reo huius causæ. Ita quod huiusmodi arrestum impedimentum Reo nullum fecerit in retinenda & exercenda possessione dictarum venditarum & traditarum rerum. Et quatenus huiusmodi arrestum ad reliquum dicti conventi pretij earundem rerum referri potest, quasi scilicet Reus per illud impediatur dicto Añori id solvere, Iudice arrestum concedente id vetante (quod tamen Reus pertinacius persistens in eo, quod traditio ei facta non sit, ideoque ne pretium solvere cogatur, non allegavit) nulla est iusta causa, cur ob hoc Reus solutionem reliqui vel effugiat vel differat: tum quòd huiusmodi arrestum lapsu temporis plusquam unius anni circumductum sit, *l. Et post editum vers. quod si in qui de iudic.* † tum quod non constet, quod Domicella Barbara id prosecuta sit, vel de suo credito aliquo docuerit. Et in omnem eventum Reus, quò fidem suam liberaret, & suspicionem collusionis & malæ versationis in procurando hoc arresto ad subterfugendam vel remorandam reliqui solutionem à se averteret, debebat hanc pecuniam sub Iudice deponere, & deponendo plenissimam securitatem sibi tam adversus dictam Barbaram quàm præfatum Añorem parare, *l. Si rem paratus C. ibi Bar. De procur.* Quod ipsum quoque Añor in hac lite petijt, ad finem, ut ea sic deposita, & Reo ab omni malæ solutionis periculo liberato, ejus ad se trahendæ per satisfactionem seu cautionem adversus dictam Barbaram facultatem consequeretur: ut ex more & stylo huiusmodi arresta cautione datâ tolluntur, imò per solam partis comparitionem ad causam, in simplicem citationem resolvuntur, siis, adversus quem arrestum factum est, domum & domicilium hic Lovanii foveat, ut Añor notoriè foveret: & eo cessante, ad cautionem secundum terminos juris non teneretur, propterea quod notoriè sit bonorum immobilium possessor, *l. Sciendum D. Qui satisd. cog.* Quidquid igitur Reus de defectu traditionis proposuit, re ipsa deprehenditur fragile & non ex bona fide esse. Quà in re si quis scrupulus esse possit, is posset eximi delato per Magnificum Dominum Rectorem in supplementum probationis Añori iuramento de & super eo, quòd Añor omnes res venditas in re præfenti Reo in domo dictæ Domicellæ Barbaræ ostenderit & demonstraverit; & Reus huiusmodi demonstratione contentus fuerit: super quò Añor Reo iuramentum detulit, sed Reus non sine nota turpitudinis præstare distulit, *l. Manifesta turpitudinis de iureiur.* Quamvis in re tam aperta supplementum & subsidium huiusmodi iuramenti ex parte Añoris nobis videatur prorsus esse supervacaneum. Officium itaque Domini Rectoris esse putamus, ut Reum Añori in petitis atque in expensis litis condemnet: additâ (si id quoque videbitur ad maiorem Rei vel securitatem vel ad ipsius malitiam superandam) clausula defacienda

B 2

Reo

Reo promissione indemnitate adversus præfatam Domicellam Barbaram, seu de iure adversus illam stando, & iudicato solvendo adversus præfatam aristum; quod ex affinitate & familiaritate, quæ est inter eandem Barbaram & Reum omnino affectum & per collusionem prædicatum esse manifestè deprehenditur.

De Emptione & Venditione.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

Emptor quando actionem de evictione habeat.

1. Evictionem debens non præstat casum fortuitum.
2. Ius ignorare nulli licet prætere.
3. Origo cuiusque rei & causa inspicenda est.
4. Lex nova an perveniat ad actus præteritos.
5. Ex iure tertij nemo recte agit.
6. Denuntiatio fieri debet evictionem debenti.
7. Emptor de evictione actionem non habet, si suo facto possessione cadat.
8. Evictio non præstat ei, qui cum usuratore possum non suscepit.
9. Vindicans quid prius dispicere debeat.
10. Collusio unde debeat.

CONSILIVM CCCVIII.

IN causa appellationis, quæ coram Venerabili Viro Domino Præposito B. Mariæ Walcuriensis pendet inter Dominam Abbatissam & Conventum Monasterij Paets Dei appellantes; contra Theodoricum filium Ioannis Martini appellatum; existimamus partes dicti Domini Præpositi esse, ut sententiam in prima instantia latam revocet, & dictam Abbatissam ac Conventum ab impetitione appellati absolvat. Nam ex actis Iustitiæ loci de Hannuto inter præfatam Ioannem & Godefridum Vileer in rei vindicatione viginti duarum virgatarum constat per imprudentiam ac imperitiam dictæ Iustitiæ iudicatum esse pro præfato Godefrido, & sic quod actionem de evictione adversus Conventum nec Ioannes nec ex eius cessione Theodoricus persequi poterit, l. si per imprudentiam de evict. l. emptor in fine c. eod. tit. quasi scilicet casu fortuito emptori re sit erepta, Bart. in d. l. si per imprudentiam, Angel. consil. 176. Præmittendum est: quod casus fortuitus ad emptorem, non ad venditorem generaliter pertinet, in d. De peric. & commodo rei vend. Imperitiam autem & errorem in eo constitutum, quod probatis his omnibus, quæ ad dictarum Abbatissæ & Conventus, ac deinde ipsius Ioannis dominium in dictis viginti duabus virgatis probandum sufficere debeant, ad inutilem nullitatis objectionem per Godefridum factam, oculos adiecerint: quasi scilicet acquisitio dicti Monasterij fuerit nulla, quod per capitula felicis & iuocendi Introitus Cæsareæ Majestatis anno 1515. cautum videatur, ne liceat Monasterijs aliisque Ecclesiasticis Collegijs, bona immobilia acquirere; sic ut hæc acquisitio facta anno sequenti, scilicet 1516. videatur nulla: cum plusquam notorium & Domino Assessori ex multo usu manifestissimum sit, dicti 1515. anni ordinationem in usum numquam receptam fuisse; ideoque anno 1520 sequenti in Oppido Trajectensi nova con-

stitutione fuisse ordinatum, in clausula in præf. ist dat top &c. in verbis, dat van nu voort an &c. ex nunc de cetero, ut ex eo tempore acquisitiones rerum immobilium in Collegijs & Monasterijs locum non haberent. Cujus constitutionis generalis & posterioris ignorantiam prætere non poterant dictæ Iustitiæ Iudices, l. Constitutiones c. De iur. & facti ignor. neque dicto Ioanne adversus huiusmodi exceptionem eadem saltem non retorqueri: ita ut inde voluntarie absolutionis & collusionis vehemens præsumptio duci possit. Sed et si firma certaque prohibitio in dictis capitulis constitui posset; nihil magis ea commoveri dictos Iudices oportebat; propter acquisitionis causam dictam ordinationem anni 1515. antiquiorem: quia scilicet Dominæ Isabella in dicto Monasterio professæ ex hereditaria successione (cujus ante dictam constitutionem Religiosæ personæ capaces erant, de nobis c. De Episc. & cler.) plura bona obveniant, in quorum divisione seu pro quorum assignatione Renatus dicti Godefridi pater præfatus Monasterio assignavit tres petias terræ; quarum una est, quam Godefridus, dissimulante Ioanne, occupavit. Atque ita non oportuit inspicere datam dictæ cessionis, sed causam ipsam & originem; l. si id quod si filius fam. pro socio l. si procuratorem dederit in princ. v. Mandati, quæ quia ipsa ordinatione anni 1515. antiquior est, nec eidem subijcitur, prævalere ac potior censeri debuit. Lex enim nova respiciens principium actus seu dispositionis, numquam procedit respectu actuum præteritorum; & qui ex anteriore causa descendunt, l. Invenimus §. fin. c. De testam. l. §. fin. c. De rei uxori. ad. Aretin. consil. 85. Considerato diligenter: præsertim ubi sic expressè nova constitutio in futurum relata est, l. Lege c. De legib. uti eleganter deduxit Marianus Socius Nepos, consil. 21. Circa præpositam vol. 1. quem indicasse hic latius est. Cujus quidem assignationis per Renatum factæ consideratio inanem facere debuisset Godefridi intentionem, maxime quia præsumptivè sit sui patris seu avi heres, ideoque exceptione quod de evictione teneatur repelli potuerit, l. Vindicantem de evict.

Quod autem idem Godefridus obiecit de alienationis in Ioannem per monasterium factæ nullitate, ex capite deficientis autoritatis superioris, c. Sine exceptione xii. p. 2. eodem Dominos Iudices commovere non debuit: tum quod ex testibus per Ioannem productis constet, quod per Abbatem Cisterciensem dicto Monasterio data fuerit potestas alienandi omnia bona, quæ dictæ Dominæ Isabella obveniant: tum quod ea exceptio inefficax sit respectu Godefridi; & in omnem eventum solius Monasterij respectu aliquid operari possit; sic quod ex iure tertij se fundare non potuerit, l. §. 1. d. Si pars hereditatis.

Præter quæ ad excludendam de evictione actionem plurimum momenti habet, quod in actis Iustitiæ de Hannuto non invenitur aliqua formalis, expressa, & individua de lite occasione harum virgarum præfato Monasterio mota denuntiatio; sed tantum de quadam generali intimatio.